

SOSIAALITAITO

SOCIALKOMPETENS

2011
Toimintakertomus ja
tasekirja

Sosiaalitalo Oy – Socialkompetens Ab
Seutulantie 3-5 A
04410 Järvenpää
Y-tunnus 1765926-6

Tilikausi 1.1.2011 - 31.12.2011

Sisällysluettelo

Johdanto	3
1 Tausta	4
1.1 Yhtiön osakepääoma	4
1.2 Hallinto ja talous	4
1.3 Valtakunnallinen sosiaalialan osaamiskeskustoiminta	5
2 Sosiaalitaidon toiminta vuonna 2011	
2.1. Sosiaalitaidon toimintojen toteutuminen painopisteittäin	6
2.2 Toimintojen toteutuminen sisältöalueittain vuonna 2011	10
3 Sosiaalitaidon vuoden 2011 toiminnan arviointia	
3 Huomioita Sosiaalitaidon vuoden 2011 toiminnasta	12
3.1 Sosiaalialan kehittämistyön syventäminen ja organisointi	12
3.2 Tiedon tuottaminen ja soveltaminen kehittämistyön tueksi	13
3.3 Sosiaalialan kehittämiseen vaikuttaminen asiantuntijaroolissa	13
3.4 Muu ammatillinen yhteistyö	14
3.5 Sosiaalitaito yhteisönä	14
4 Lopuksi	15
5 Hallituksen esitys tuloksen käsittelystä	15
Liitteet	
6 Tasekirja /Tilinpäätösaineisto	20

Johdanto

Sosiaalitaito juhli vuonna 2011 10 –vuotista olemassaoloaan. Tässä yhteydessä oli arvokasta koota mennyttä toimintaa. Sosiaalialan kehittäminen on siirtynyt kunta- ja substanssikohtaisesta kehittämisestä seudullisen yhteistyön kautta kohti laajempaa eteläsuomalaista kehittämistä. Kuntien asiantuntijat tekevät tiivistä yhteistyötä, vaihtavat tietoja ja kokemuksia, linjaavat yhdessä alueen sosiaalipalvelujen perusteita, kuntien väliset vertailut ovat jo jokaisen arkipäivää. Kehittämistyön perustana oleva hyvinvointitiedon tuottaminen, siihen liittyvät haasteet ja ratkaisut ovat nousseet keskeiseksi työn sisällöksi. Samalla Sosiaalitaidon toiminnalle asetetut laatuvaatimukset ja tuloksellisuus ovat koventuneet.

Näiden vuosien aikana myös sosiaalialan kehittämiseen liittyvät rakenteet sekä ammattilaisten osaaminen ovat vahvistuneet.

Viime vuosia ovat sävyttäneet laajat sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyvät merkittävät lainsäädännön uudistuksen sekä valmisteilla oleva lainsäädäntö. Näissä yhteyksissä myös sosiaalialan osaamiskeskustoimintaa koskevat tulevaisuuden näkymät ovat utuisia. Kuntia koskeva rakenteisiin ja palveluihin liittyvä uudistamistyö vaikuttaa väistämättä myös sosiaalialalla tapahtuvaan kehittämistyöhön.

Ajankohtaisina toimintaan vaikuttavina teemoina lähitulevaisuudessa on perusterveydenhuollon kanssa tehtävä yhteistyö, metropolialuetta koskevat päänavaukset sekä sosiaalihuoltolain valmistelu – tutkimus – ja kehittämistoimintaa koskeva lainsäädäntö: asiakkuus, asiakkaan asema, valinnan vapaus, itsemääräämisoikeus.

Sosiaalialan kohtalon kysymyksenä on myös henkilöstön saatavuus ja pysyvyys.

Vuosi 2011 lukuina

- ***Alueen hyvinvointitiedon keruun kautta on tavoitettu 2500 asukasta***
- ***Sosiaalitaidon seminaareissa on tavoitettu 750 sosiaalialan asiantuntijaa***
- ***Seminaareja 12***
- ***Selvityksiä yhdeksän***
- ***Henkilöstöä viisi vakinaista, määräaikaista 8, korkeakouluharjoittelijoita 8***
- ***Kokonaistuotot 652.500 €***

1 Tausta

1.1 Yhtiön osakepääoma

Yhtiö on perustettu 14.12.2001 ja merkitty kaupparekisteriin 4.6.2002. Yhtiön toimialana on toimia sosiaalialan osaamiskeskuksena ja välittää sosiaalialan erityispalveluja sekä järjestää sosiaalialan yhteistyötä, tutkimusta ja kehittämistä (yhtiöjärjestys).

Yhtiön vähimmäisosakepääoma on 66.000 € ja enimmäispääoma on 264.000 €. Yhtiön osakkeenomistajina oli 16 kuntaa Länsi- ja Keski-Uudenmaan 17 kunnasta (Liite 1). Omistajakunnat maksavat osakassopimuksen perusteella vuosittaista toiminta-avustusta.

1.2 Hallinto ja talous

Vuonna 2011 hallituksessa oli kymmenen varsinaista jäsentä ja kolme varajäsentä (Liite 2). Hallituksen puheenjohtajana toimi perusturvajohtaja Liisa Stähle, Kirkkonummen kunta.

Sosiaalitaidon hallitus kokoontui vuoden 2011 aikana 4 kertaa. Yhtiön tilintarkastajana toimi Leena Flinck, JHTT, Audiator Oy.

Sosiaalitaidon valtionavustus oli 203.490 € ja osakassopimuksen perusteella maksettava kuntien toiminta-avustus vuonna 2010 oli 78.000 €.

- Valtionavustus

Osaamiskeskustoiminnan perusrahoitus on kohdennettu vakinaisen henkilöstön (toimitusjohtaja, kehittämisspäällikkö, talous- ja toimistosihteeri) palkkaukseen ja välttämättömään perustoimintaan (tilat, laitteet, toiminnasta aiheutuvat muut kiinteät kulut).

- Kuntien toiminta-avustus (suunnittelija / alueellisen hyvinvointitiedon tuottaminen)

- Hankerahoitus

Sosiaalitaidon toiminnan rahoituslähteinä olivat hankerahoitus mm. sosiaali- ja terveysministeriö/Kaste –ohjelma (Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma), Uudenmaan liitto ja Euroopan sosiaalirahasto. Hankerahoituksella Sosiaalitaidossa toimi vuonna 2011 neljä työntekijää.

- Asiantuntijapalveluiden tuotot: kunnille myytävänä palvelutoimintana tuotetaan sosiaaliasiamiehen palvelut, selvityksiä, kartoituksia ja arviointeja.

Osa-aikaisena työntekijänä on toiminut työ- ja toimintakeskuksen harjoittelija. Lisäksi yhtiössä työskenteli 4 henkilöä eripituisissa työsuhteissa suunnittelu- ja

projekti tehtävissä. Kesätyöntekijöitä ja korkeakouluharjoittelijoita yhtiössä työskenteli 8 vuonna 2011.

Sosiaalitaito on osa Etelä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskusten verkostoa (ESO). Verkoston muodostavat Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus Socca, Päijät-Hämeen ja Itä-Uudenmaan sosiaalialan osaamiskeskus Verso sekä Sosiaalitaito Oy – Socialkompetens Ab. Sosiaalialan osaamiskeskusten välisen sopimuksen mukaan osaamiskeskusten yhteistyöelimenä toimi ESON koordinaatioryhmä, joka ei kokoontunut vuonna 2011.

Yhtiön tilikauden liikevaihto oli 367.412,32 € ja kokonaistuotot 652.502,32 €. Tilikauden voitto on 17,21 €.

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että tilikauden voitto 17,21 € siirretään taseen tilille edellisten tilikausien voitto ja että osinkoa ei jaeta.

1.3 Valtakunnallinen sosiaalialan osaamiskeskustoiminta

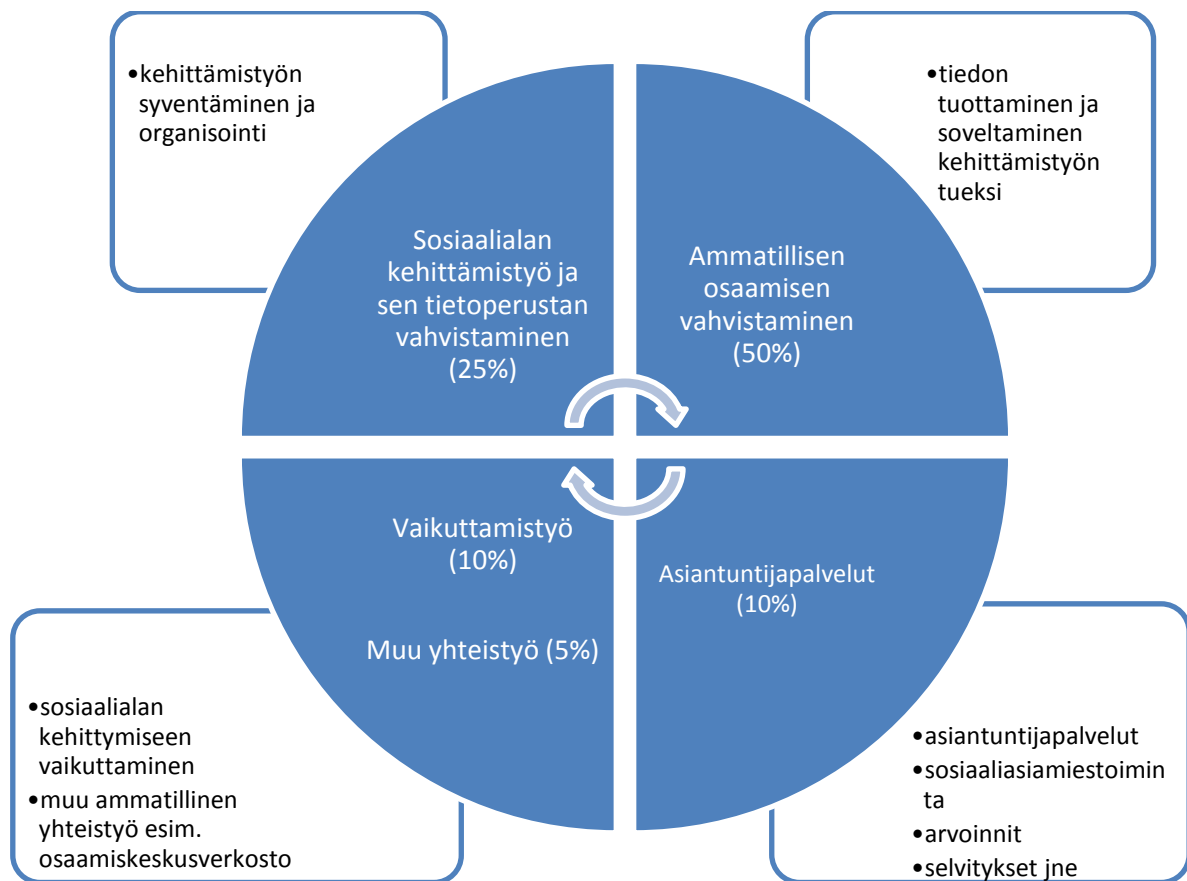
Sosiaalialan osaamiskeskusten toimintaa ohjaa sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan neuvottelukunta (2010–2013). Neuvottelukunnassa alueen edustajana toimii Pirkko Hynynen, työikäisten palvelulinjajohtaja, Perusturvakuntayhtymä Karviainen. Neuvottelukunta kokoontui neljä kertaa vuonna 2011. Sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan neuvottelukunnan valmistelu elimenä toiminut jaos kokoontui 8 kertaa. Sosiaalitaidon henkilöstö osallistui sosiaalialan osaamiskeskusverkoston sisällölliseen yhteistyöhön ja verkostoihin (päihde- ja mielenterveystyö, lastensuojelu, vammaispalvelut, varhaiskasvatus, vanhusten palvelut, aikuissosiaalityö, tiedontuotanto).

2 Sosiaalitaidon toiminta vuonna 2011

Sosiaalitaidon keskeisenä tavoitteena on toteuttaa pitkäjänteistä sosiaalialan kehitystyötä.

Edistämme sosiaalialan kumppanuutta ja luomme uutta!

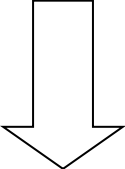
Sosiaalitaidon toiminnan taustana ovat toimintasuunnitelmassa asetetut painopisteet, joiden perusteella toiminta kohdentuu **sosiaalialan kehittämistyön vahvistamiseen ja ammatillisen osaamisen lisäämiseen.**

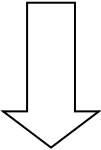
2.1. Sosiaalitaidon toimintojen toteutuminen painopisteittäin

Seuraavissa taulukoissa on konkretisoitu kunkin painopisteen toiminta, tulos ja toteutuminen.

Sosiaalialan kehittämistyön ja sen tietoperustan vahvistaminen

Tehtävä	Toiminta 2011
<p>Sosiaalialan kehittämistyön syventäminen ja organisointi (40 %)</p> <p>Hanketyöryhmät, tutkimusyhteistyö, sosiaalityöntekijöiden ryhmät, työntekijäverkostot, oppilaitosverkostot, sisältötyöryhmät, sosiaali- ja terveysjohto, yhteistyökokoukset</p> <p>Tulos: seuduilla tapahtuva tarkoituksenmukainen ja hyvin kohdennettu kehittämistyö, jonka seurauksena sosiaalipalvelut järjestetään tarkoituksenmukaisissa rakenteissa ja toimintatavoilla. Toiminta on sekä sosiaalisesti että taloudellisesti vaikuttavaa.</p>	<p>Omat hankkeet (johto, ohjaus, hallinnointi, toteutus) Kokemuksista hyvinvointia – kansalaisten kokema hyvinvointi Uudellamaalla Uudenmaan lapsen ääni peruspalveluissa – Ulappa kehittämisverkosto (osa Lapsen ääni kehittämisohjelmaa / Helsingin kaupunki), Avomieli – (osa Mielen avain kehittämisohjelmaa / Vantaan kaupunki), Sosiaalipalvelujen talous, kustannukset ja vaikuttavuus (osa Lapsen ääni II kehittämisohjelmaa)</p> <p>Sidosryhmien hankkeet (ohjaus, asiantuntijayhteistyö, arviointi, kehittämistyön tuki) Lapsen ja nuoren hyvä arki / Laurea -ammattikorkeakoulu Seudullinen perhepankki -hanke / Hyvinkään kaupunki, Uudenmaan liitto TikeSos valtakunnallinen tietoteknologian kehittämishanke / Kuntaliitto, THL</p> <p>Hankesuunnittelu Kansallinen sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisohjelma Kaste: Mielen terveys – ja päihdepalvelujen kehittäminen Etelä-Suomessa / Mielen avain</p> <p>Verkostot Kuuma-kumppanuusohjelma (sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunta; työryhmät: sosiaalipalvelut, lasten ja perheiden palvelut, varhaiskasvatus, vanhusten palvelut, talous) Lastensuojelun johtavien sosiaalityöntekijöiden verkosto (Keski-Uusimaa) Aikuissosiaalityöntekijöiden asiantuntijaverkosto (Keski-Uusimaa) Päihdetyön valtakunnallinen aluekehittäjien verkosto Länsi-Uudenmaan hyvinvointiklusteri Sosiaaliasiamiesverkosto</p> <p>Sidosryhmät mm. Suomen Kuntaliitto, Uudenmaan liitto, Sosiaali- ja terveysministeriö, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, yliopistot, ammattikorkeakoulut, järjestöt, Eteva, Huoltaja-säätiö, Seurakuntaopisto, Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto</p>

Sosiaalitaidon rooli kehittäjänä ja kehittämistyössä (hanketyössä) muodostuu pääosin kehittämistyön suunnittelusta ja käynnistämisestä (hankkeistaminen, verkostojen ylläpito, asiantuntijakomentointi), kehittämistyön prosessien ohjauksesta ja tuesta (hanketyöntekijöiden tukeminen ja työnohjauksellisuus), kehittämistyön arvioinnista (itsearviointi, kehittämistyön vaikuttavuuden arviointi) ja kehittämistyön perusteiden ja perustelujen selvittämisestä (selvitykset, kartoitukset). Tämän lisäksi Sosiaalitaidon asiantuntijat toimivat useiden hankkeiden ohjaus- ja johtolimissä. Toiminta-alueen osalta Sosiaalitaidon rooli ja tehtävät ovat muodostuneet suhteellisen selkeiksi.

Tehtävä	Toiminta 2011
<p>Tiedon tuottaminen ja soveltaminen kehittämistyön tueksi (40 %)</p> <p>Tiedon kokoaminen ja jalostaminen: selvitykset, kartoitukset, tutkiva työote, vaikuttavuuden arviointi, ennakointi</p> <div style="text-align: center;"> </div> <p>Tulos: seuduilla toteutettava kehittämistyö perustuu tutkittuun ja koeteltuun tietoon sekä tuottaa uutta tietoa kehittämistyön, päätöksenteon ja suunnittelun tueksi.</p>	<p>VII opintomatka:</p> <p>VII opintomatka 10.-13.5.2011 Kölniin, Saksaan Teema: syrjäytymisen ehkäisy ja osatyökykyisten henkilöiden integroiminen työelämään</p> <p>Selvitykset: Pienten lasten hyvinvointi (4 v.) 11 –vuotiaiden lasten hyvinvointi Lastensuojelun tila 2010 Ikäihmisten palvelujen tila 2010 Länsi-Uudenmaan kuntalaisten kokemuksia hyvinvoinnista ja palveluista (10 kuntaa) Länsi-Uudenmaan perheoikeudelliset palvelut Varhaiskasvatuksen palveluverkko Kuuma-kunnissa Sosiaaliamiehen raportti 2010</p> <p>Arvioinnit: Seudullinen perhepankki -Pihlaja (arviointi, tuotteistus, Hyvinkää) Lapsen ja nuoren hyvä arki-hanke (arviointi, Laurea-ammattikorkeakoulu)</p>

Tietoperustan vahvistaminen ja osaamisen lisääminen

Kehittämistyön vaikuttavuuden arviointiin liittyvää kehittämistyötä tehdään edelleen ja menetelmällisiä ratkaisuja ja kokeiluja toteutetaan.

Sosiaalialan tietoperustan vahvistamiseen tähtäävät selvitykset (Tilastojen kertomaa, kansalaisten kokema hyvinvointi, pienten lasten kokemuksia kotoa ja päivähoidosta (4 v.), 11-vuotiaiden lasten hyvinvointi, sosiaalinen luototus) ja selvitys sosiaaliamiehen havainnoista asiakkaan asemasta ja oikeuksien toteutumisesta vahvistavat osaltaan Sosiaalitaidossa tehtävää työtä. Hankkeiden kehittämistyötä on tuettu säännöllisin tapaamisin.

Sosiaalialan kehittämiseen vaikuttaminen asiantuntijaroolissa

Tehtäväkokonaisuus sisältää asiantuntijatyöskentelyn sosiaalialaa laajemmin käsittelevissä työryhmissä, neuvottelukunnissa ja verkostoissa.

Tehtävä	Toiminta 2011
<p>Sosiaalialan kehittämiseen vaikuttaminen asiantuntijaroolissa (10 %)</p> <p>Työryhmät, neuvottelukunnat, komiteat, johtoryhmät, kannanotot ja lausunnot, selvitykset</p> <div style="text-align: center;"> </div> <p>Tulos: kuntien ja sosiaalialan näkemyksen, tiedon ja asiantuntijuuden välittäminen lainsäädännön, ohjelmien, valtakunnallisten ohjeistusten ja laatusuositusten valmistelussa.</p>	<p>Asiantuntijakomentointi: Sosiaalihuoltolain valmisteluasiakirjojen kommentointi Laki iäkkään henkilön sosiaali- ja terveyspalvelujen saannin turvaamisesta</p> <p>Neuvottelukunnat, työryhmät, verkostot Kaste: Etelä-Suomen alueellisen johtoryhmän jäsenyys (ms), aluejaos varajäsenyys (ms) /STM Sosiaalialan ammattihenkilöstön foorumi, varajäsenyys (ms) Sosiaalihuollon tietosuojan ohjausryhmä (ph) / Tietosuojavaltuutetun toimisto TikeSos valtakunnallinen tietoteknologian kehittäminen: ohjausryhmä (ms) / STM Laurea- ammattikorkeakoulu: alueneuvottelukunta (ms), Ylemmän sosiaalialan ammattikorkeakoulututkinnon ohjausryhmä (ph) ja opetussuunnitelmien arviointiryhmä (ms) Sosiaalialan osaamiskeskusverkosto (johtajat, yleissuunnittelijat, eri substanssialat) Lapsen ääni ohjausryhmä, pj (ms) Valtakunnallinen vammaispalvelujen kehittämishanke, yhteistyöryhmän jäsenyys (ms)/ Eteva Mielen avain projektiryhmä (m-vk), laajennettu projektiryhmä (ph) Lapsiasianneuvottelukunta (ms, asiantuntijajäsenyys)</p> <p>Vaikuttaminen Seurakuntaopiston työelämän neuvottelukunta (ph)</p> <p>Artikkelit "Arviointi Lapsen ja nuoren hyvä arki-hankkeessa". Teoksessa Marjanen, Päivi & Lindfors, Eila (toim.) Lapsen ja nuoren hyvä arki. Laurea- ammattikorkeakoulun julkaisusarja B-41.</p>

Asiantuntijapalvelut

Sosiaaliasiamiespalveluja tuotettiin yhdeksälle kunnalle. Asiakkaiden yhteydenottojen määrä vuonna 2011 oli 498 ja eri asiakkaiden määrä 271.

Sosiaalitaito tuotti seudullisen Perhepankki- hankkeen arvioinnin ja prosessikuvaukset. Seudulliselle perhehoitoyksikkö Pihlajalle tuotettiin myös asiakasrekisteri. Näiden lisäksi Sosiaalitaito oli osallisena Järvenpään ACT -mallin prosessien kehittämistyössä.

Muu ammatillinen yhteistyö

Muu ammatillinen yhteistyö on tarkemmin määrittelemätöntä sosiaalialan asiantuntijoiden yhteistyötä ja sosiaalialan yleistä vaikuttamistyötä.

Tehtävä	Toiminta 2011
<p>Muu ammatillinen yhteistyö (10 %)</p> <p>Oman osaamisen lisääminen, mm. osaamiskeskusverkot, ESO-suunnittelijat, ESO-tiimi</p> <p>Tulos: Sosiaalitaidon henkilöstö on osaavaa, omaa riittävät perustiedot sosiaalialan keskeisistä kysymyksistä sekä meneillään olevista kehittämistrendeistä niin yksittäisten sisältöjen kuin yhteiskunnallisten kysymysten osalta.</p>	<p>Koulutukset, foorumit, seminaarit jne.</p> <p>a) Sosiaalitaidon järjestämät: Sosiaalihuollon asiakkaan oikeuksien toteutuminen Lapsen ääni ja peruspalvelut seminaari Kriisikouluttajien verkosto Asiantuntijaverkostot ja työpajat (pienien lasten kyselyt, viidesluokkalaisten kyselyt) Lastensuojelun tila: arviointi- ja yhteistyökokous Kotikuntalaki –koulutus (Keski-Uusimaa, Länsi-Uusimaa) Kansalaisten kokemaa hyvinvointi –tulosten julkistaminen Toiminnalliset riippuvuudet –koulutus Verkosto-osaajien verkosto Lastensuojelun tietosisältöjen yhtenäistäminen: työpaja Päihde- ja mielenterveysongelmien kohtaaminen aikuissosiaalityössä koulutussarja Sosiaalitaito 10 v.</p> <p>b) muiden järjestämät: Sosiaalityön tutkimuksen päivät, Helsingin yliopisto Sosiaalialan osaamiskeskuspäivät, Helsinki Pääkaupunkiseudun lastensuojelupäivät, Helsinki Sosiaalista teknologiaa, Oulu</p> <p>c) henkilöstökoulutus Työyhteisön kehittämispäivä (2) Työnohjaus: työntekijöille on järjestetty työnohjausta tarpeen mukaan.</p>

2.2 Toimintojen toteutuminen sisältöalueittain vuonna 2011

Lapsiperheiden palvelujen kehittämisen kokonaisuus on todentunut sekä alueellisissa substanssikohtaisissa verkostoissa (Kuuma: lapsiperheet, varhaiskasvatus) että käynnissä olevien hankkeiden toteutuksessa.

Sosiaalitaito osallistui Etelä-Suomen **Lapsen ääni** -hankekokonaisuuden toteutukseen, Lapsen ääni II -kehittämishjelman suunnitteluun sekä alueellisen kehittämisverkoston (Ulappa) toteutukseen (Kaste-ohjelma).

Merkittävä osa lapsiin ja nuoriin kohdistuvasta työstä toteutui hyvinvointitiedon tuottamisesta kuntien asiantuntijoiden käyttöön (4 –vuotiaiden lasten kokemuksia päivähoidosta ja kotoa sekä 11 –vuotiaiden lasten hyvin vointi). Nämä kyselyt tavoittivat noin 2500 lasta ja vanhempaa. Vuonna 2011 kehitettiin ja toteutettiin tiedonkeruun menetelmä. Tiedonkeruun toteutus on arvioitu hyvin toimivaksi sekä saatuja tuloksia on asiantuntija-arvioissa pidetty merkittävinä. Kunnilta saatujen palautteiden mukaan aineisto antaa hyvää tietoa lasten kanssa tehtävän työn kehittämiseen sekä palvelujen suunnitteluun. Lasten hyvinvointiin liittyvät asiat on myös huomioitu useiden kuntien paikallisissa tiedotusvälineissä.

Päihde- ja mielenterveyspalvelut

Syksyllä 2010 käynnistyi kaksivuotinen Avomieli-hanke (Keski-Uudenmaan päihde- ja mielenterveyspalvelujen kehittämishanke), joka on Vantaan kaupungin hallinnoiman Mielen avain -hankkeen osahanke. Tavoitteena on päihde- ja mielenterveysongelmaisten avunsaannin parantaminen. Tämä toteutuu lisäämällä päihde- ja mielenterveystyön osaamista aikuissosiaalityössä sekä kehittämällä yhteistyöverkostoja. Vuonna 2011 hankkeessa toteutettiin seminaari toiminnallisista riippuvuuksista sekä käynnistettiin aikuissosiaalityön henkilöstölle kohdennettu koulutuskokonaisuus. Lisäksi hankkeessa jatkettiin ACT- työskentelymallin arviointia ja tuettiin Hyvinkään ja Keravan osahankkeiden toteutumista.

Sosiaalipalvelujen vaikuttavuus ja talous

Sosiaalipalvelujen vaikuttavuuteen ja talouteen liittyvä kehittämissuunnitelma konkretisoitui erityisesti lastensuojelutyön ja ikäihmisten palvelujen rakenteeseen, kustannuksiin ja määriin liittyvässä tarkastelussa. Kehittämissuunnitelma on edennyt suunnitellusti, mutta on laaja kokonaisuus. Tehtyjen selvitysten pohjalta työstiin sekä lastensuojelutyöhön että ikäihmisten palveluihin liittyviä kehittämisen tarpeita.

Näin saatuja tietoja on kuntien asiantuntijoilta saadun palautteen mukaan pidetty hyvänä kuntakohtaisten palvelujen suunnittelun ja kehittämisen välineenä. Selvitysten tulokset ovat useissa kunnissa aktiivisessa käytössä.

Informaatioteknologian ja tiedonhallinnan vahvistaminen

Informaatioteknologian kehittämissuunnitelma kanavoitui TikeSos-hankkeen kautta tapahtuvana valtakunnallisena kehittämissuunnitelmana, johon Sosiaalitalo on osallistunut (johtoryhmä, määritysten kommentoinnit, lastensuojelun tietosisältöjen yhtenäistäminen).

Sosiaalialan henkilöstökysymykset (erityisesti sosiaalityö): mitoitus, uudet työn organisoinnin tavat ja johtaminen, työn kohdentuminen

Sosiaalitalo osallistuu sosiaalialan ammattihenkilöstön foorumin (STM) työskentelyyn (osaamisen jaos, varajäsenyys). Henkilöstöön liittyvät teemat (osaamisen vahvistaminen) toteutuu pääosin hankekohtaisessa työskentelyssä. Eri hankkeissa järjestetään koulutusta, tukea ja asiantuntijoiden työkokouksia osaamisen vahvistamiseksi. Sosiaalialan osaamiskeskukset ovat luovuttaneet yhdessä kuntien kanssa vetoimuksen yliopistoille sosiaalityön koulutuksen aloituspaikkojen lisäämisestä. Tämän lisäksi Sosiaalitalo on yhteistyössä kuntien kanssa selvittänyt Helsingin yliopiston kanssa mahdollisuutta käynnistää alueellinen sosiaalityön maisterikoulutusohjelma.

3 Huomioita Sosiaalitaidon vuoden 2011 toiminnasta

Vuoden 2011 Sosiaalitaidon toimintakatsaus pohjautuu hallituksen ja henkilöstön yhdessä määrittelemiін tavoitteisiin ja niiden saavuttamisen toteutumiseen. Syksyllä 2011 toteutettiin sidosryhmäarviointi, jonka keskeiset tulokset ovat:

- Kehittämistyö ja sen tietoperustan vahvistaminen on toteutunut hyvin tai erittäin hyvin 70 % vastaajien näkemyksen mukaan. Samoin tiedon tuottaminen ja soveltaminen on vastaajien käsityksen mukaan toteutunut erittäin hyvin tai hyvin (75 %).
- Sosiaalialan kehittymiseen vaikuttaminen asiantuntijaroolissa ja muu ammatillinen yhteistyö kokonaisuus 61 % hyvin tai erittäin hyvin, tyydyttävästi 25 %.
- Asiantuntijapalvelut (mm. sosiaaliasiameiestoiminta, arvioinnit, selvitykset) kokonaisuutta ei ole aiemmin arvioitu. Sosiaaliasiameiestoiminnan osalta toiminta ja kuntien kanssa tehtävä yhteistyö edellyttää vielä yhteistä hiontaa.

Oppilaitosyhteistyön erityisenä piirteenä Uudellamaalla on se, että oppilaitoksia on paljon. Tällöin yksittäisen oppilaitoksen näkökulmasta yhteistyö Sosiaalitaidon kanssa voi näyttäytyä ohuena, mutta Sosiaalitaidon näkökulmasta yhteistyötä tehdään paljon useiden oppilaitosten kanssa. Oppilaitosyhteistyön rakenteellinen ja strategisempi kehittäminen on edelleen kehittämisen kohteena

3.1 Sosiaalialan kehittämistyön syventäminen ja organisointi

Kaste-ohjelman (2008-2011) toteuttaminen on tuonut kehittämistoimintaan lisää hallinnollisuutta ja muuttanut kehittämistyön kohdentumisen seudullisuudesta eteläsuomalaiseksi yhteistyöksi. Kaste-ohjelma on myös kankea ja hallinnollinen mekanismi vastatakseen joustavasti esim. lainsäädännön nostamiin tarpeisiin. Kaste II (2012-2015) ohjelman valmistelussa on nostettu näitä teemoja esiin.

Sosiaaliasiameiestoiminnan asiakastyöstä nousseet havainnot ovat nostaneet sosiaalipalvelujen kehittämisen kohteita. Asiakkailta saadun palautteen perusteella on tärkeää, että kunnissa on riittävät resurssit asiakastyöhön (erityisesti toimeentulotuki). Henkilöstön vaihtuvuuden vuoksi työntekijöiden perehdytys ja työn johtaminen, työprosessien yhtenäisyys, ohjeiden selkeys sekä noudattamisen valvonta ovat myös tärkeitä vahvistettavia kokonaisuuksia. Eri palvelujen ja asiantuntijoiden välistä yhteistyötä tulisi edelleen vahvistaa (esim. toimeentulotuki – lastensuojelu – päihde- ja mielenterveyspalvelut – aikuissosiaalityö). Lisäksi tärkeäksi asiaksi on noussut sosiaalipalveluista ja niihin liittyvistä muutoksista tiedottaminen kuntalaisille, erityisesti organisaatioissa tapahtuvien muutosten yhteydessä.

Yhteistyö ja verkostot sosiaalialan osaamiskeskuksen ja tutkimus- ja oppilaitosten välillä (ammattikorkeakoulut, yliopistot, THL jne.) organisoitui edelleen pääosin hankkeiden kautta tehtävänä yhteistyönä. Yhteistyömuotoina olivat mm. opinnäytetyön ohjaus, opiskelijoiden harjoittelun ohjaus, asiantuntijatehtävät hankkeissa,

yhteistyökokoukset ja verkostotapaamiset. Kansainvälisenä toimintana toteutettiin asiantuntijoiden ja ammattilaisten opintomatka, jonka teemana oli syrjäytymisen ehkäisy ja osatyökykyisten henkilöiden integroiminen työelämään (Köln / Saksa). Tutkimus- ja oppilaitosyhteistyön laajeneminen strategisemmaksi ja pitkäjänteisemmäksi yhteistyöksi on edelleen tulevaisuuden haaste.

3.2 Tiedon tuottaminen ja soveltaminen kehittämistyön tueksi

Vuoden 2011 aikana Sosiaalitaidossa valmistui hankesuunnitelmien ja taustoituksen lisäksi yhdeksän selvitystä. Selvitykset on julkaistu Sosiaalitaidon kotisivuilla.

Selvitysten ja raportoinnin tulosten hyödyntäminen kunnissa on ollut systemaattisempaa. Kokemuksista hyvinvointia – kansalaisten kokema hyvinvointi Uudenmaan 10 kunnan alueella -tutkimuksen tulokset raportoitiin keväällä 2011. Pienten lasten (4 v.) kokemuksia päivähoidosta ja kotoa sekä viidesluokkalaisten lasten hyvinvointia kartoittaneet selvitykset sekä ikäihmisten palvelujen ja lastensuojelun tila 2010 selvitykset valmistuivat keväällä 2011. Molemmat lasten hyvinvointia koskevat selvitykset olivat toteutukseltaan uudenslaisia päänavauksia pienimpien lasten hyvinvointia selvittävässä työssä. Tuloksia on hyödynnetty sekä päivähoidon, koulun että laajemmin lasten ja perheiden palvelujen kehittämistyössä. Palvelujen tila selvitykset ovat olleet arvokkaita välineitä kuntien asiantuntijoille erilaisissa valmistelutehtävissä.

Kehittämistyön tietoperustan vahvistamisen painopistealue on toteutunut hyvin. Tiedontuotannon osalta keskeinen puute tietolähteiden ja tiedon systemaattisuudessa ja saatavuudessa ei kuitenkaan ole ratkennut. Tulosten parempi hyödynnettävyys kunnissa on edelleen rakenteellinen haaste. Mikäli tiedon tuottamisessa tukeudutaan olemassa oleviin tietolähteisiin, on tieto auttamattomasti vanhaa. Mikäli taas pyritään ajantasaiseen ja tarkkaan tietoon tiedonlähteinä ovat kuntien omat asiantuntijat. Tämä taas kuormittaa kuntien asiantuntijoita.

3.3 Sosiaalialan kehittämiseen vaikuttaminen asiantuntijaroolissa

Sosiaalitaidon henkilöstö on osallistunut Kaste-ohjelman Etelä-Suomen alueen toimeenpanoon. Vaikuttamistyö on toteutunut sekä alueen johtoryhmässä että kehittämisohjelmien ja -hankkeiden suunnittelutyöhön osallistumisena. Parhaiten tämä konkretisoituu hanketyöhön liittyvänä asiantuntijapanoksena ja selvityksinä. Lisäksi Sosiaalitaidon henkilöstö on osallistunut valtakunnalliseen vaikuttamistyöhön erilaisissa neuvottelukunnissa ja verkostoissa. Sosiaalitaidon henkilöstö on yhteistyössä niin sosiaali- ja terveysministeriön, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen, Kuntaliiton, Uudenmaan liiton kuin alueen oppilaitostenkin kanssa.

Sosiaalitaidon henkilöstö on ollut mukana lainsäädäntö- ja kehittämistyön sisältöjen valmistelussa (sosiaalihuollon lainsäädännön valmistelu, TikeSos-hankkeen määrittelytyö, laki iäkkään henkilön sosiaali- ja terveyspalvelujen saannin turvaamisesta, laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, suunnittelusta ja valvonnasta).

3.4 Muu ammatillinen yhteistyö

Muu ammatillinen yhteistyö kohdistuu pääosin Sosiaalitaidon oman toiminnan ja henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittämiseen ja näkyy siten enemmän sisäisenä kuin ulkoisena toimintana. Tämä osio on konkretisoitunut henkilöstön aktiivisena verkostoitumisena sekä osaamiskeskusverkostoissa että muissa alan verkostoissa sekä henkilöstön työnohjauksena ja koulutuksena. Osallistuminen valtakunnallisiin osaamiskeskusverkostoihin, sosiaaliasiamiesyhteistyöhön ja THL:n koordinoimaan verkostotyöhön (päihde, vanhus, lastensuojelu) on ollut kiinteää.

3.5 Sosiaalitaito yhteisönä

Valtaosa alan kehittämistoiminnasta tapahtuu edelleen hankemuotoisena kehittämisenä. Tämän vuoksi Sosiaalitaidolle yhteisönä on ominaista se, että osa henkilöstöstä vaihtuu ja osa työsuhteista on suhteellisen lyhyitä. Sosiaalitaidon pysyvien työntekijöiden suhteen vaihtuvuutta ei viime vuosina ole ollut. Työsuhteiden pituus vaihteli lähes 10 vuoden ja muutaman kuukauden välillä.

Vuoden 2011 lopussa henkilöstön keski-ikä oli noin 46 $\frac{1}{2}$ vuotta ja koulutustaustaltaan henkilöstö jakaantuu seuraavasti: yhteiskuntatieteellinen koulutus 3, käyttäytymistieteellinen koulutus 1, kaupallinen koulutus 1. Sosiaalityöntekijän kelpoisuus oli kahdella työntekijällä.

Henkilöstön kanssa käydyissä kehittämiskeskusteluissa Sosiaalitaidon toiminta ja rakenteet on arvioitu toimiviksi. Yhteisön toiminnan ja johtamisen rakenteet ovat selkeät ja pysyvät, mutta toimintatavat ja käytännöt joustavia. Hankemuotoinen kehittäminen ja sen mukanaan tuoma kehittämishenkilöstön vaihtuvuus kuormittavat henkilöstöä. Yhteisöllisyyttä, asiantuntijuuden jakamista ja työssä onnistumista on tuettu yhteisöpäivin, työnohjauksin, kehittäjäverkostoin ja koulutuksin.

4 Lopuksi

Sosiaalitaidon toiminnasta tehtyyn arviointiin vastanneiden näkemyksen mukaan toiminnan tulevaisuuden painopisteiden tulisi olla:

1. Kehittämistyö, hanketyö yhteensä (74 %)
2. Tiedon tuotanto (55 %)
3. Vaikuttaminen (47 %)
4. Uuden tutkimustiedon välittäminen (35 %)
5. Sosiaali- ja terveysjohdon (27 %) ja työntekijöiden (25 %) verkostoiminen
6. Kehittämistyön osaamisen vahvistaminen (18 %)

Annettujen vastausten perusteella Sosiaalitaidon toiminnan peruslinjaukset näyttäisivät olleen yhteistyökumppaneidemme näkemyksen mukaisia ja näiden linjausten varaan on hyvä rakentaa Sosiaalitaidon seuraavaa vuosikymmentä.

Vastaajien mukaan tulevaisuudessa keskeistä on myös

- Yhteistyö terveydenhuollon tutkimus- ja kehittämistoiminnan kanssa
- Tuotosten hyödynnettävyyden parantaminen kunnissa
- Tiedon tuottaminen ja vaikuttamistyö edelleen
- Kehittämistyön tuki kunnille
- Tiivis yhteistyö kuntien kanssa edelleen
- Tiivis yhteistyö tutkimus- ja oppilaitosten kanssa

Näiden teemojen osalta jatkamme oman toimintamme kehittämistä edelleen yhteistyössä kaikkien yhteistyökumppaneidemme kanssa.

5 Hallituksen esitys tuloksen käsittelystä

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että tilikauden voitto 17,21 € siirretään taseen tilille edellisten tilikausien voitto ja että osinkoa ei jaeta.

Liite 1**Sosiaalitaidon omistajat vuonna 2011**

Kunta	osakkeita
Hanko	10
Hyvinkää	40
Järvenpää	35
Karjalohja	5
Karkkila	10
Kerava	30
Kirkkonummi	30
Lohja	40
Mäntsälä	15
Nummi-Pusula	5
Nurmijärvi	35
Pornainen	5
Raasepori	30
Siuntio	5
Tuusula	30
Vihti	25
Yhteensä	350 osaketta

Liite 2

Sosiaalitalo Oy – Socialkompetens Ab:n **hallitukseen** kuuluivat

Varsinaiset jäsenet

Eerola Aino	Hyvinkään kaupunki (varapj.)
Evokari Tua	Keravan kaupunki
Karppanen Satu	Vihdin kunta (Perusturvakuntayhtymä Karviainen)
Klami Päivi	Tuusulan kunta
Pentti Erja	Nurmijärven kunta
Rintala Eija	Mäntsälän kunta
Rosenholm Marja-Liisa	Järvenpään kaupunki (alkaen 19.5.2011)
Salmela Outi	Raaseporin kaupunki
Stähle Liisa	Kirkkonummen kunta (pj.)
Yliluoma Arja	Lohjan kaupunki

Varajäsenet

Karhu Ulla-Mari	Uudenmaan liitto
Laine Terhi	Diakonia-ammattikorkeakoulu
Paasovaara Seija	Laurea- ammattikorkeakoulu
Salmi Merja	Sosiaalitalo (sihteeri)

Liite 3

2011 toteutuneet hankkeet:

Ulappa – Uudenmaan Lapsen ääni peruspalveluissa toimii Länsi- ja Keski-Uudenmaan alueella kehittämisverkostona. ULAPPA -kehittämisverkoston tavoitteena on edistää lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia ja osallisuutta. Kehittämisverkosto pyrkii vahvistamaan kuntien osaamista, tietoa ja näkemystä siitä, mitkä tekijät vaikuttavat lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointiin (päättyi 31.10.2011).

Kansalaiskysely Uudenmaan kuntien asukkaiden hyvinvoinnista ja palveluista (päättyi 30.6.2011). Sosiaalitaito toteutti yhteistyössä kymmenen Uudenmaan kunnan (Hangon kaupunki, Inkoon kunta, Karjalohjan kunta, Karkkilan kaupunki, Kirkkonummen kunta, Nummi-Pusulan kunta, Lohjan kunta, Raaseporin kaupunki, Siuntion kunta, Vihdin kunta) kanssa tutkimuksen *Kokemuksista hyvinvointia – kansalaisten palvelutarpeet ja koettu hyvinvointi Uudellamaalla 2010–2011*. Tutkimuksen avulla selvitettiin, mikä on ihmisten kokemus omasta hyvinvoinnistaan, mistä tekijöistä hyvinvointi rakentuu ja missä määrin kuntalaisten palvelutarpeet ja tarjolla olevat palvelut kohtaavat.

Avomieli-hanke (2010–2012) on Etelä-Suomen mielenterveys- ja päihdepalvelujen [Mielen Avain -hankkeen](#) osahanke, jota toteutetaan sosiaalialan osaamiskeskus Sosiaalitaidossa. Avomieli -hankkeen kokonaistavoitteena on parantaa mielenterveys- ja päihdeongelmaisten avunsaantia Hyvinkään, Keravan, Järvenpään, Nurmijärven ja Tuusulan alueilla. Tähän pyritään muun muassa lisäämällä mielenterveys- ja päihdetyön osaamista sekä yhteistyötä eri toimijoiden välillä

Sotku, sosiaalipalvelujen kustannukset ja vaikuttavuus hanke aloitti 1.11.2011 osana Etelä-Suomen [lapsen ääni II](#)- hanketta. Sotku hankkeessa tuoteistetaan ja kuvataan neljän osahankkeen toimintaprosessit sekä kehitetään palveluiden tuottavuuden, tehokkuuden ja kustannusvaikuttavuuden edellytyksiä. Tuoteistamisella edesautetaan palveluiden arviointia, juurruttamista ja levittämistä.

Sidosryhmien hankkeet:

Lapsen ja nuoren hyvä arki 2009–2011 (päättyi 30.8.2011)
Hankkeen hallinnoija oli Laurea- ammattikorkeakoulu. Hankkeen tavoitteena oli kehittää oppilaitoksen opetussisältöjen työelämälähtöisyyttä ja käytännön yhteistyötä kuntien kanssa. Sosiaalitaito toteutti osaltaan hankkeen arviointia ja toimi hankkeen työryhmissä asiantuntijana.

2011 valmistuneet selvitykset:

Pienten lasten hyvinvointi (Hyvinkää, Kirkkonummi, Järvenpää, Lohja, Nummi-Pusula ja Nurmijärvi).

11 –vuotiaiden lasten hyvinvointi (Hyvinkää, Järvenpää, Kirkkonummi ja Lohja)

Lastensuojelun tila 2010 (koko toiminta-alue)

Ikäihmisten palvelujen tila 2010 (koko toiminta-alue)
 Länsi-Uudenmaan kuntalaisten kokemuksia hyvinvoinnista ja palveluista (10 kuntaa)
 Länsi-Uudenmaan perheoikeudelliset palvelut (Hanko, Inkoo, Karjalohja, Karkkila, Kirkkonummi, Lohja, Nummi-Pusula, Raasepori, Siuntio, Vihti,)
 Varhaiskasvatuksen palveluverkko Kuuma-kunnissa (Kuuma + neloset)
 Sosiaaliamiehen raportti 2010 (Hyvinkää, Karjalohja, Karkkila, Lohja, Nummi-Pusula, Vihti, Siuntio, Mäntsälä, Pornainen)

Arvioinnit

Arviointi Lapsen ja nuoren hyvä arki-hankkeessa. Teoksessa Marjanen, Päivi & Lindfors, Eila (toim.) Lapsen ja nuoren hyvä arki. Laurea -ammattikorkeakoulun julkaisusarja B-41.

Järjestetyt tilaisuudet:

Lapsen ääni ja peruspalvelut seminaari
 Kriisikouluttajien verkosto
 Asiantuntijaverkostot ja työpajat (pienien lasten kyselyt, viidesluokkalaisten kyselyt)
 Asiakkaan asema: sosiaaliamiehen seminaari
 Lastensuojelun tila: yhteistyökokous
 Kotikuntalaki –koulutus (Keski-Uusimaa, Länsi-Uusimaa)
 Kansalaisten kokema hyvinvointi –tulosten julkistaminen
 Toiminnalliset riippuvuudet –koulutus
 Verkosto-osaajien verkosto
 Lastensuojelun tietosisältöjen yhtenäistäminen: työpaja
 Päihde- ja mielenterveysongelmien kohtaaminen aikuissosiaalityössä koulutussarja
 Sosiaalitaito 10 v.

2011 tutkimus- ja oppilaitosyhteistyö:

- Harjoittelijoita 8 (Ulappa –hanke, lasten hyvinvointiselvitykset, varhaiskasvatuksen verkkoselvitys, Avomieli /ACT, Karviainen lastensuojeluselvitys, ikäihmisten palvelut2010); yliopistot 5, AMK 3
- Lapin yliopisto (kansalaisten kokema hyvinvointi, gerontologinen sosiaalityö)
- Helsingin yliopisto (pienien lasten hyvinvointi)
- Itä-Suomen yliopisto (TikeSos –valtakunnallinen tietoteknologian kehittämishanke)
- Jyväskylän yliopisto (viidesluokkalaisten hyvinvointi)
- THL (viidesluokkalaisten hyvinvointi, TikeSos)
- DIAK (opinnäytetyöt: aikuissosiaalityö, mielenterveys- ja päihdepalvelut)
- LAUREA Ulappa –hankkeen seminaari 7.4.2011, pienien lasten hyvinvointiselvitys: vanhempien vastausten analysointi
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto: viidesluokkalaisten hyvinvointi

Osallistuminen neuvottelukuntiin, ohjausryhmiin, hankeyhteistyöhön, opinnäyteyhteistyö, harjoitteluyhteistyöhön.